

2017-02-14

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar angående Skatt på finansiell verksamhet (SOU 2016:76)

(Fi 2016/03980/S1)

Sammanfattning

Riksgälden menar att utredningens förslag om en finansiell verksamhetsskatt baserad på företagens lönekostnader inte på ett tillfredsställande sätt löser den problematik som skatten avser att lösa: konsekvenserna av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt. Därtill saknas en samlad konsekvensanalys av förslaget. Utredningens förslag som det är utformat bör därför inte genomföras.

Riksgäldens kommentarer

Omsättning av varor och tjänster är med några få undantag skattepliktiga med mervärdesskatt. Ett undantag gäller finansiella tjänster. Undantaget motiveras av skattetekniska skäl eftersom det anses alltför svårt, eller omöjligt, att ta fram ett korrekt beskattningsunderlag för mervärdesskatt för dessa tjänster. Utredningen om skatt på finanssektorn beräknar att skattebortfallet till följd av att finansiella tjänster undantas från mervärdesskatt uppgår till knappt 20 miljarder kronor i 2018 års prisnivå. Skattebortfallet kan ses som en skattefördel för konsumenter och producenter av finansiella tjänster och kan leda till att konsumtionen av finansiella tjänster blir större än vad som vore samhällsekonomiskt optimalt. För att skapa en mer likvärdig beskattning mellan olika varor och tjänster kan det därför enligt utredningen finnas visst utrymme att beskatta finansiella tjänster på annat sätt.

Utredningens förslag är att finansiella tjänster beläggs med en finansiell aktivitetsskatt, kallad finansiell verksamhetsskatt. Skatteunderlaget ska utgöras av företagens lönekostnader och skattesatsen föreslås vara 15 procent. Utredningen beräknar att förslaget skulle öka statens skatteintäkter med 3,7–7,0 miljarder kronor.

En central fråga för att avgöra den finansiella verksamhetsskattens lämplighet, effektivitet och legitimitet är om den i tillräckligt hög utsträckning kan anses kompensera för det problem den avser att lösa: konsekvenserna av undantaget från mervärdesskatt för finansiella tjänster. Vilka samhällsekonomiska och offentliga finansiella effekter en skatt har beror bland annat på hur skatterna övervältras på priser, löner och vinster i ekonomin. Övervältringsprofilen på löneskatter är annorlunda jämfört med mervärdesskatter. Medan mervärdesskatter generellt antas övervältras på priset till slutkonsumenterna, kan löneskatter även övervältras på löner och vinster.

Den annorlunda övervältringen gör att en löneskatt får andra effekter i ekonomin jämfört med en mervärdesskatt.

Även om huvuddelen av den finansiella verksamhetsskatten skulle övervältras på priserna finns det också skäl att tro att en del av skatten kommer att övervältras på de anställdas löner och företagets kostnader. I den utsträckning övervältringen sker på löner och kostnader riskerar det att leda till en minskad sysselsättning i produktionen av finansiella tjänster. Hur stora sysselsättningseffekterna skulle bli av att införa utredningens förslag är svårt att beräkna. Den högre kostnadsstrukturen ökar även bankernas incitament att flytta produktion utomlands och försämrar bankernas konkurrenskraft gentemot finansiella företag i andra länder.

Den skatteföredel som kan finnas till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt gäller enbart omsättning som riktas till slutliga konsumenter eller andra aktörer som saknar avdragsrätt för ingående mervärdesskatt. Utredningens förslag innebär att lönekostnader som relateras till all omsättning av finansiella tjänster ska ligga till grund för beskattning, oavsett om tjänsterna riktas till slutliga konsumenter eller inte. Ur detta perspektiv har utredningens förslag problem träffsäkerheten. Även om fullständig likformighet i beskattningen är svår att uppnå vore det mer teoretiskt korrekt i förhållande till skattens syfte att begränsa beskattningsunderlaget så att det endast omfattar omsättning till slutliga konsumenter. Detta skulle öka skattens legitimitet.

Förutom att den finansiella verksamhetsskatten föreslås omfatta alla företag som producerar finansiella tjänster föreslår utredningen att beskattningen ska ske från första kronan. Detta innebär att många företag som endast har mycket begränsad produktion av finansiella tjänster också blir skattskyldiga. Utredningens förslag om hur skatten ska bestämmas och hur den kan reduceras i de fall endast en del av företagets omsättning avser finansiella tjänster, gör att de administrativa kostnaderna för många företag kommer att öka.

Riksgälden är statens centrala finansförvaltning och har även uppdrag som bidrar till att värna finansiell stabilitet, huvudsakligen genom att hantera banker i kris och ansvara för insättningsgarantin. Undantaget för mervärdesskatt för finansiella tjänster och dess konsekvenser påverkar enligt Riksgäldens bedömning inte på ett väsentligt sätt finanssektorns agerande eller risktagande och har därför marginell påverkan på den finansiella stabiliteten. Införandet av den finansiella verksamhetsskatten skulle däremot kunna påverka det strategiska beslutsfattandet i den finansiella sektorn, till exempel vad gäller placering av verksamhet i olika länder. En brist i utredningen är avsaknaden av en fullständig konsekvensanalys, till exempel vad gäller effekterna på den finansiella stabiliteten.

Sammantaget menar Riksgälden att utredningens förslag om en finansiell verksamhetsskatt baserad på företagets lönekostnader inte på ett tillfredsställande sätt löser den problematik som kan finnas till följd av att finansiella tjänster är undantagna från mervärdesskatt. Skatten har problem ur träffsäkerhetssynpunkt och riskerar därtill att få negativa konsekvenser i ekonomin i termer av minskad sysselsättning och försämrad

konkurrenskraft. Det saknas dessutom en samlad konsekvensanalys av förslaget. Riksgälden menar därför att utredningens förslag inte bör genomföras.

I detta ärende har riksgäldsdirektör Hans Lindblad beslutat efter föredragning av seniora analytikern Åsa Andersson. I den slutliga beredningen har även chefsekonomen Mattias Persson deltagit.

Lindblad, Hans, beslutande

Andersson, Åsa, föredragande